

Quo vadis? Czyli jak dojść na lekcje etyki?

1. Czy Uczeń/ Rodzic **musi wybrać** między lekcjami etyki, a religii ?

NIE. Można uczestniczyć w:

- jedynie etyce,
- jedynie religii,
- etyce i religii,
- w żadnym z tych przedmiotów.

2. Czy należy pisać oświadczenie o **rezygnacji z uczęszczania na katechezę?**

NIE, chyba, że rezygnuje się z niej w trakcie roku szkolnego. Patrz punkt **11**

3. **Ilu** musi zebrać się **chętnych**, aby szkoła zobowiązana była zapewnić lekcje etyki?

- Wystarcz 1 (**jeden**) uczeń na całą szkołę.
- Jeśli jest ich 7 (**siedmiu**) na całą szkołę, dyrekcja ma obowiązek zorganizować lekcje etyki w budynku swojej placówki.
- Jeśli jest ich **mniej niż 7**, dyrekcja musi zgłosić ich chęć udziału w lekcjach etyki do gminnego wydziału edukacji, który mają obowiązek zorganizować międzyszkolne zajęcia z etyki w jednej z podlegających im placówek.
- Jeśli **chętny jest tylko 1, uczeń w całej gminie „wskazane aby zajęcia z etyki odbywały się w szkole, w której uczeń ten spełnia obowiązek szkolny”** (Informacja MEN w sprawie zasad organizowania nauki religii i etyki w roku szkolnym 2014/2015)

4. **Komu zgłosić** chęć uczestnictwa i oddać oświadczenie ?

Dyrektorowi.

5. Co się dzieje, jeśli rodzice/ uczeń **nie napiszą oświadczenia** o uczestnictwie w etyce lub/i religii?

Prawnie biorąc, oznacza to, że **uczeń nie będzie chodzić na żadne z tych zajęć.**

6. Jak **zredagować oświadczenie** o uczęszczaniu na etykę ?

Wzór oświadczenia o chęci uczestnictwa w lekcjach etyki:

„Na podstawie § 1 ust. 2 w zw. z ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii/etyki w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U.

Nr 36, poz. 155, z późn. zm.) wyrażam życzenie uczestniczenia (mojego syna/córki pozostającego pod moją opieką *imię i nazwisko ucznia*) w lekcjach etyki” Czytelny podpis ucznia/rodzica.

7. Czy oświadczenie należy **ponawiać każdego roku**?

Teoretycznie nie musi się tego robić („oświadczenie nie musi być ponawiane w kolejnym roku szkolnym” rozporządzenie MEN z 25.03.2014), w praktyce **należy zadbać o to, aby było składane co roku** (najlepiej pod koniec poprzedniego roku szkolnego).

8. Od **jakiego wieku** uczeń może **napisać oświadczenie sam**?

Od **pełnoletności**.

9. **Kiedy** oddać **oświadczenie** dyrektorowi?

- Najlepiej **w czerwcu poprzedniego roku szkolnego** (co pozwala dyrekcji przewidzieć ilość osób do zatrudnienia i ułożenie planu, które ma miejsce w sierpniu), istnieją wówczas większe szanse, że etyka zacznie się od początku nowego roku szkolnego i będzie się odbywać na pierwszych lub ostatnich godzinach lekcyjnych.
- Zaraz **na początku września** nowego roku szkolnego.

10. Czy można **zgłosić się** na lekcje **etyki / religii w czasie roku szkolnego**?

TAK. Zorganizowanie ich przebiega wówczas w ten sam sposób, co na początku roku szkolnego.

11. Czy można **zrezygnować** z uczęszczania na etykę/ **religię podczas roku szkolnego** ?

TAK, należy wówczas złożyć takie oświadczenie dyrektorowi. Wzór oświadczenia:

„Na podstawie § 1 ust. 2 w zw. z ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii/etyki w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. Nr 36, poz. 155, z późn. zm.) rezygnuję z uczestnictwa (mojego syna/córki pozostającego pod moją opieką *imię i nazwisko ucznia*) w lekcjach religii / etyki ” Czytelny podpis ucznia/rodzica.

12. **Do kogo zgłosić się, jeśli lekcje etyki nie zostały zorganizowane,** pomimo zgłoszeń?

Najpierw do **dyrektora szkoły,** następnie do **gminnego wydziału edukacji.**

13. Czy zajęcia z etyki mogą być **mieszane wiekowo**?

TAK, mogą być to uczniowie w różnym wieku z całego etapu edukacyjnego (klasy I-III, IV-VI, gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna).

14. Czy etyka/ religia mogą znajdować się w **środku planu lekcyjnego**?

Mogą. Zalecenie mówi, że lepiej, aby znajdowały się na pierwszych lub ostatnich lekcjach i nie kolidowały ze sobą, gdyż dziecko ma prawo uczęszczać na oba te przedmioty.

15. Czy etyka/religia mogą być tak wpisane w plan lekcji, że uczeń musi na nie **czekać** na świetlicy?

Tak. Szkoła musi jednak zapewnić opiekę uczniowi, czekającemu na swój przedmiot.

16. Co dzieje się z uczniem, który **nie uczęszcza na religię/ etykę**, znajdującą się w **środku planu lekcyjnego**?

Szkoła musi zapewnić mu **opiekę**.

17. Ile może / musi być **godzin** religii/etyki **tygodniowo**?

Bez względu na wiek 2 zajęcia tygodniowo z religii i ilość lekcji religii zmniejszyć może jedynie biskup. **Ilość lekcji etyki określa... dyrektor!** (rozp.men 2014) Co oznacza, że można negocjować z nim więcej niż jedną tygodniowo, a nie zgadzać się na to od razu.

18. Czy **ocena** z etyki/ religii pojawia się **na świadectwie**?

TAK

19. W jaki sposób zapisuje się ocenę z etyki/ religii na świadectwie?

Nie może z niej wynikać, czy uczeń chodził na religię, czy na etykę.

Nie można, więc skreślać lub podkreślać jednego z przedmiotów, chodzi o to, aby nie było widać, który z nich uczeń wybrał.

20. Jak wygląda ocena z etyki/ religii jeśli uczeń **uczęszczał na oba**?

Wpisuje się wówczas ocenę **wyższą**.

UWAGA! Od tego 2015/2016 roku szkolnego, zarządzeniem MEN z 18.06.2015, do średniej całościowej liczy się, w przypadku uczęszczania na oba, uśredniona ocena z etyki i religii! Natomiast na świadectwie, jak na razie pozostaje wyższa.

21. Jak wygląda **ocena** z etyki/ religii w **klasach I-III**?

W związku z jej „anonimowością” ze zwyczajowej w tych klasach oceny **opisowej nie może wynikać, na który przedmiot** dziecko chodziło, **lub** stawia

się ocenę w skali 1-6.

22. Czy ocena z etyki/ religii liczy się do średniej?

TAK

23. Czy ocena z etyki/ religii ma wpływ na promocję do następnej klasy?

NIE

24. Co dzieje się z oceną pod koniec roku, jeśli uczeń zrezygnował z uczęszczania na religię/ etykę w ciągu roku szkolnego?

Decyduje wówczas **rodzic** (lub pełnoletni uczeń), czy ma ona figurować na świadectwie, czy nie. Jeśli zrezygnował z religii, a zaczął chodzić na etykę (lub odwrotnie) wpisana zostanie ocena z aktualnie wybranego przedmiotu.

25. Kto może uczyć etyki w szkole podstawowej, kto w gimnazjum, w średniej?

- W klasach I- III może to być **wychowawca**
- W szkole **podstawowej, gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej**, każdy nauczyciel, który albo ukończył studia wyższe na **kierunku zgodnym z nauczaniem przedmiotem** (np. etyka, filozofia) + przygotowanie pedagogiczne,
- W **podstawowej, gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej**, każdy nauczyciel, który w programie studiów miał filozofie lub etykę + plus przygotowanie pedagogiczne.

26. Czy etyki może uczyć ksiądz/ siostra zakonna / katecheta?

Może, jeśli spełnia warunki z punktu 25.

27. W czyjej gestii pozostaje decyzja, kto w szkole będzie uczył etyki/ religii?

Nauczyciela **etyki** wyznacza **dyrektor** (na podstawie przedstawionego przezeń programu), nauczyciela **religii wyłącznie wyższa instancja danego kościoła**.

28. Jak wygląda organizacja zajęć z etyki/ religii w przedszkolu?

Rozporządzenie MEN z 1992 i z 25.03. 2014 **nie przewiduje istnienia etyki w przedszkolach** (jedynie religii)! Paragraf 1, punkt 1 i 2)

29. Czy istnieją oficjalne podręczniki do etyki?

Podręczników do etyki **jest** na rynku **wiele**, niektóre napisane przez katolickich myślicieli. **Zatwierdzone** przez **MEN** istnieją do nowej podstawy programowej

- podręcznik prof. Środy „Etyka dla myślących” dla liceów.
- Podręcznik autorów **Paweł Kołodziński, Jakub Kapiszewski** „Etyka.

Podręcznik. Odkrywamy na nowo”

- Dla podstawówek i gimnazjów nie ma żadnego zatwierdzonego przez MEN podręcznika do nowej podstawy programowej

30. Gdzie znaleźć **pomoce** naukowe i **scenariusze** lekcji etyki?

<http://www.etykawszkole.pl/baza-wiedzy->

31. Jaki jest **oficjalny program** lekcji etyki?

- **Podstawa programowa w zakresie etyki:**

<http://men.gov.pl/wp-content/uploads/2011/02/4h.pdf>

32. Na **jakiej podstawie** dyrektor **zatwierdza program** nauczyciela?

Na podstawie **własnej opinii** o nim, którą powinien skonsultować z radą pedagogiczną.

33. Gdzie znaleźć odpowiednie **akty prawne**, stanowiące o organizacji lekcji etyki/ religii?

<http://www.etykawszkole.pl/baza-wiedzy-/akty-prawne->

34. Lista polskich **szkół z etyką** na rok szkolny 2014/2015

<http://www.etykawszkole.pl/projekty/szkoy-z-etyka>

35. Użyteczne **łącza**?

www.etykawszkole.pl

<http://rownoscwzszkole.pl/?dz=porady>

http://men.gov.pl/wp-content/uploads/2014/03/rozporzadzenie_-_podpisane_25_03_2014.pdf

<http://www.etykawszkole.pl/baza-wiedzy-/akty-prawne->

<http://www.etykawszkole.pl/baza-wiedzy-/akty-prawne-/375-informacja-men-w-sprawie-zasad-organizowania-nauki-religii-i-etyki-w-roku-szkolnym-20142015>

Spostrzeżenia rodzicielskie/ nauczycielskie:

1. **Karolina Pieprzak:**

Dobrze by było mieć dostęp do informacji, czy wyznaczony nauczyciel uczy gdzie indziej religii oraz czy po pozyskaniu takiej informacji można wnioskować o zmianę. Nawet jeśli, prawnie, katecheta może uczyć etyki.

Na etykę uczęszczają zarówno dzieci niechodzące na religię, jak i chodzące. W związku z tym, w obu przypadkach propozycja programowa tego przedmiotu nie powinna być zbieżna (nawet poprzez osobę nauczającą). Nawet jeśli rodzic nie może wpłynąć na zmianę nauczyciela to dostaje prawdziwy obraz sytuacji i może dzięki temu podjąć decyzję "wobec tego dziękuję, nie skorzystam".

2. MEN na temat nieobecności lekcji etyki w przedszkolu w odpowiedzi na list **Marka Bakalarczuka**

<http://www.etykawszkole.pl/baza-wiedzy-/akty-prawne-/384-wykadnia-men-nt-rol-i-religiietyki-w-przedszkolach-i-szkoach>

3. Co do kwalifikacji nauczycieli w szkołach ponadgimnazjalnych, rozporządzenie MEN pozostaje niejasne, albowiem najpierw mówi o tym, że można zatrudnić w szkołach ponadgimnazjalnych nauczycieli, którzy mają za sobą jedynie zajęcia z filozofii lub etyki, dalej zaś *„Biorąc pod uwagę zakres treści przedmiotu etyka określony w podstawie programowej dla I, II i III etapu edukacyjnego można przyjąć, że w klasach I-III szkoły podstawowej zajęcia z etyki może również prowadzić nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej, natomiast w klasach IV-VI szkoły podstawowej i gimnazjum również nauczyciel, który w trakcie studiów wyższych zrealizował zajęcia z zakresu filozofii lub etyki.”* Ponieważ, jak pisze **Krzysztof Karcz**, nauczyciel etyki z Poznania *„podstawa programowa do szkoły ponadgimnazjalnej w sposób bardzo bezpośredni domaga się szczegółowej wiedzy z zakresu filozofii [...] zgodnie z przepisami prawa [nauczyciel] powinien mieć odpowiednie przygotowanie w postaci studiów dedykowanych nauczaniu filozofii/etyki. A co za tym idzie, rodzice mogą się tego od dyrekcji domagać.*

Agnieszka Abémonti-Świrniak